

Zitting 1970-1971 – 11 183 (R 777)

Goedkeuring van het op 20 januari 1966 te Straatsburg tot stand gekomen Vijfde Protocol bij het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden tot wijziging van de artikelen 22 en 40 van het Verdrag

BRIEF VAN DE MINISTER VAN
BUITENLANDSE ZAKEN

Nr. 1

's-Gravenhage, 25 februari 1971.

Ter griffie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen: 8 maart 1971.

De wens, dat deze overeenkomst aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zullen worden onderworpen, kan door of namens de Kamer of door ten minste dertig leden der Kamer of door de Gevolmachtigde Ministers van Suriname onderscheidenlijk van de Nederlandse Antillen te kennen worden gegeven uiterlijk op 7 april 1971.

Ter voldoening aan het bepaalde in het tweede lid van artikel 60, en onder verwijzing naar het derde lid van artikel 61 van de Grondwet, alsook naar artikel 24 eerste lid van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden, de Raad van State van het Koninkrijk gehoord, heb ik de eer U Hoogedelgestreng hierbij de tekst en de vertaling in het Nederlands over te leggen van het op 20 januari 1966 te Straatsburg tot stand gekomen Vijfde Protocol bij het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden tot wijziging van de artikelen 22 en 40 van het Verdrag (*Trb.* 1970, 97).

Een toelichtende nota bij dit Protocol gelieve u hiernevens aan te treffen.

Wat het Koninkrijk der Nederlanden betreft zal dit Protocol voor het gehele Koninkrijk gelden.

Aan de Gouverneurs van Suriname en de Nederlandse Antillen is verzocht hogergenoemde stukken op 8 maart 1971 over te leggen aan de Staten van Suriname, onderscheidenlijk van de Nederlandse Antillen.

De Gevolmachtigd Ministers van Suriname en van de Nederlandse Antillen zijn van deze overlegging in kennis gesteld.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

J. LUNS.

Toelichtende nota

De artikelen 22 en 40 van het Europese Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden (laatstelijk *Trb.* 1964, 163) regelen de zittingsduur van de leden van de Europese Commissie voor de Rechten van de Mens en van de rechters van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens.

Volgens artikel 21 van het Verdrag, kiest het Comité van Ministers van de Raad van Europa de leden van de commissie, waarvan het aantal gelijk is aan het aantal staten dat partij is bij het Verdrag (artikel 20). De normale ambtstermijn der leden van de commissie is in artikel 22 gesteld op zes jaar. Van zeven van de leden evenwel – de helft van het aantal leden van de Raad van Europa in november 1950 – die bij eerste verkiezing zijn benoemd, is bepaald, dat hun ambtstermijn na drie jaar zal aflopen (artikel 22, eerste lid). De strekking van dit artikellid is dus, de mogelijkheid te scheppen, dat zoveel mogelijk de helft van de leden van de Europese Commissie voor de Rechten van de Mens elke drie jaar wordt vervangen.

Het aantal leden van de commissie werd uitgebreid telkenmale als een staat partij bij het Verdrag werd. Ook de ambtstermijn van de nieuwe leden loopt zes jaar. Hierdoor wordt afgeweken van de oorspronkelijke bedoeling, dat elke drie jaar de helft van de leden van de commissie wordt vervangen.

*Aan
de Heer Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal*

Een soortgelijk probleem doet zich voor bij het Europese Hof voor de Rechten van de Mens. De rechters worden gekozen door de Raadgevende Vergadering en hun aantal is gelijk aan dat van de leden van de Raad van Europa (artikelen 38 en 39). De normale ambtstermijn van de leden van het Hof is in artikel 40 gesteld op negen jaar. Daarbij is bepaald, dat de ambtstermijn van vier van de leden, gekozen bij eerste verkiezing, zullen aflopen na drie jaar en die van vier andere leden na zes jaar, zodat eens in de drie jaar ongeveer een derde van de ambtstermijnen afloopt.

De uitbreiding van het aantal leden van de Raad van Europa na 1950 is er ook hier oorzaak van, dat niet langer elke drie jaar een derde der leden wordt vervangen.

Ten einde het regelmatig patroon van driejaarlijkse vervanging voor de toekomst te herstellen, hebben het Hof en de commissie voorstellen gedaan tot aanvulling van de desbetreffende bepalingen van het Verdrag. Deze voorstellen hebben geresulteerd in de opstelling van een Vijfde Protocol bij het Verdrag (*Trb.* 1970, 97), dat hierbij ter goedkeuring wordt aangeboden.

In het Protocol wordt aan het Comité van Ministers de bevoegdheid gegeven, vóór de verkiezing van nieuwe commissieleden te bepalen, dat één of meer ambtstermijnen van te kiezen leden een andere duur zullen hebben dan zes jaar, evenwel geen langere dan negen of een kortere dan drie jaar.

De Raadgevende Vergadering krijgt de bevoegdheid vóór de verkiezing van nieuwe leden van het Hof te bepalen, dat één of meer ambtstermijnen van te kiezen leden een andere duur

zullen hebben dan negen jaar, echter geen langere duur dan twaalf jaar of een kortere dan zes.

Bij toepassing van deze bepalingen zal, ingeval meer dan één commissielid moet worden benoemd, de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa na de verkiezing door loting beslissen omtrent de toewijzing van de verschillende ambtstermijnen aan de nieuwe leden.

Aangezien het Vijfde Protocol de weg opent tot herstel van de nodige regelmaat in de verkiezing van de leden van de Europese Commissie en het Europese Hof voor de Rechten van de Mens, zijn de ondergetekenden van mening dat tot bekrachtiging voor het Koninkrijk dient te worden overgegaan.

Ingevolge artikel 5, lid 1, is het Protocol voor ondertekening opgesteld door de lid-staten van de Raad van Europa die het Verdrag van Rome hebben ondertekend. Artikel 5, lid 2, bepaalt dat het Protocol in werking treedt zodra alle staten die partij zijn bij dit verdrag partij bij het Protocol zijn geworden. Behalve door het Koninkrijk is het Protocol nog niet bekrachtigd door Turkije. Dit land heeft het zelfs nog niet ondertekend. Het Protocol is derhalve nog niet in werking getreden.

De Minister van Buitenlandse Zaken a.i.,

H. J. WITTEVEEN.

De Minister van Justitie a.i.,

H. K. J. BEERNINK.